

*До 200-ї річниці
з дня заснування
університету*

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
учасників Ювілейної XX Міжнародної
науково-практичної конференції
(22–23 лютого 2024 р., м. Харків)**

Харків 2024

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди (Україна),
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет» (Україна),
Вірменський державний педагогічний університет імені Х. Абовяна (Вірменія),
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія),
Телавський державний університет імені Якоба Гогобашвілі (Грузія),
Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (Україна),
Куявсько-Поморська Вища Школа в Бидгощі (Польща)

До 220-ї річниці з дня заснування університету

МЕТОДОЛОГІЯ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
учасників Ювілейної XX Міжнародної
науково-практичної конференції
(22–23 лютого 2024 р., м. Харків)

Харків
2024

УДК [37:001]«20»

Рекомендовано редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (протокол № 3 від 20.03.2024 р.)

Методологія сучасних наукових досліджень : збірник наукових праць учасників Ювілейної XX Міжнародної науково-практичної конференції (22–23 лютого 2024 р., м. Харків) / за заг. ред. К. Юр'євої. — Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2024. — 552 с.

Мови видання: українська, англійська, вірменська, грузинська.

У збірнику представлено результати актуальних наукових досліджень науковців, викладачів, учителів, вихователів, докторантів, здобувачів вищої освіти – учасників Ювілейної XX Міжнародної науково-практичної конференції «Методологія сучасних наукових досліджень» (Харків, 22–23 лютого 2024 р.) з України, Австрії, Бразилії, Вірменії, Грузії, Китайської Народної Республіки, Колумбії Польщі, Словаччини.

Для наукових працівників, викладачів закладів вищої освіти, учителів, вихователів, здобувачів вищої освіти. Може використовуватись у навчальному процесі на всіх рівнях вищої освіти.

Усі статті пройшли рецензування, зберігають авторську редакцію. Всю відповідальність за зміст публікацій несуть автори.

Організаційний комітет конференції:

Юрій БОЙЧУК – голова організаційного комітету, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, ректор Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Світлана БЕРЕЖНА – заступник голови організаційного комітету, доктор філософських наук, професор, проректор з наукової, інноваційної та міжнародної діяльності Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Людмила ГАВРІЛОВА – доктор педагогічних наук, професор, завідувачка кафедри теорії і практики початкової освіти Донбаського державного педагогічного університету (Слов'янськ, Україна)

Нунука ГЕЛДІАШВІЛІ – доктор філології, віце-ректор Телавського державного університету імені Якоба Гогешвілі (Телаві, Грузія)

Микола ДАНИЛЮК – доцент, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Маріам ІСПРЯН – кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з навчально-наукової роботи Вірменського державного педагогічного університету імені Хачатура Абовяна (Єреван, Вірменія)

Володимир КАРАПЕТАН – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри дошкільної педагогіки та методик Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна (Єреван, Вірменія)

Мака КОЧАУРІ – головний спеціаліст служби інтернаціоналізації та зв'язків з громадськістю Телавського державного університету імені Якоба Гогешвілі (Телаві, Грузія)

Світлана КРИШТОФ – заступник голови організаційного комітету, кандидат педагогічних наук, директор Департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації Міністерства освіти і науки України (Київ, Україна)

Рузанна ПЕТРОСЯН – кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету педагогічної психології та соціології Вірменського державного педагогічного університету імені Хачатура Абовяна (Єреван, Вірменія)

Алла СОКОЛОВА – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Лела ТАВДГІРІДЗЕ – професор, доктор педагогічних наук, професор департаменту педагогіки Батумського державного університету імені Шота Руставелі (Батумі, Грузія)

Володимир ФОМІН – доктор педагогічних наук, професор, декан факультету мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Заза ЦОТНІАШВІЛІ – професор, директор медіа програм Кавказького міжнародного університету (Тбілісі, Грузія)

Шалеа ЧКАДУА – доктор історичних наук, доцент, ректор Телавського державного університету імені Якоба Гогешвілі (Телаві, Грузія)

Ія ШИУКАШВІЛІ – головний спеціаліст служби інтернаціоналізації та зв'язків з громадськістю Телавського державного університету імені Якоба Гогешвілі (Телаві, Грузія)

Катерина ЮР'ЄВА – заступник голови організаційного комітету, доктор педагогічних наук, професор кафедри музичного мистецтва Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (Харків, Україна)

Олександра ЯНКОВИЧ – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри ранньої освіти, спеціальної педагогіки та ресоціалізації Куявсько-Поморської Академії (Бидгощ, Польща); завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (Тернопіль, Україна)

Сорока О. Створення еколого орієнтованого освітнього середовища як умова формування екологічної компетентності майбутніх учителів трудового навчання та технологій	488
Старинська О. Методичні основи експериментального дослідження розвитку соціального інтелекту здобувачів вищої освіти	492
Старікова Л. Ігрові технології як засіб формування екологічної компетентності учнів початкової школи	495
Степанюк А., Сверстюк С. Методи дослідження якості контенту педагогічної практики здобувачів вищої освіти	501
Сяо Ці. Теоретичний аналіз феномену рефлексії майбутнього вчителя музичного мистецтва .	506
Федорейко В., Замора Я., Чалий А. Переваги та недоліки інформатизації освіти	511
Чайка Р. Залученість до кар'єри – новий концепт кар'єрної психології	514
Шершова Т. Особливості музикотерапії як психотерапевтичного методу	518
Яцура М. Акмеологічний підхід у виборі організаційно-педагогічних умов формування професійної культури майбутніх менеджерів: методологічні та практичні аспекти	522
Пономаренко А., Юр'єва К. Дошкілля в Данії: стан і перспективи дослідження	527
Дай Сінхяо, Ду Веньтао, Юр'єва К. Еволюція навчальних програм з музики для шкіл Китайської Народної Республіки	533
Бурова К., Рудічсва Н. Розвиток емоційного інтелекту в учнів молодшого шкільного віку засобами хореографічного мистецтва	537
Лью Яодун. Погляди китайських науковців на проблему організації та змісту репетиційної роботи з хором	542
Звіт про проведення конференції	545
Рішення учасників Ювілейної XX Міжнародної науково-практичної конференції «Методологія сучасних наукових досліджень»	551

Валерій ФЕДОРЕЙКО

професор, доктор технічних наук,
професор кафедри машинознавства та транспорту,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

Ярослав ЗАМОРА

доцент, кандидат технічних наук,
доцент кафедри машинознавства та транспорту,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

Андрій ЧАЛИЙ

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
за спеціальністю 015 Професійна освіта,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ОСВІТИ

Анотація. Інформатизація освіти розглядається як один з пріоритетних напрямів інформатизації суспільства, проте не слід вважати, що використання засобів інформатизації виправдане у всіх сферах освітньої діяльності. У статті описано переваги та недоліки застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі.

Ключові слова. Інформаційно-комунікаційні технології, освітній процес, переваги, недоліки.

Abstract. Informatization of education is considered as one of the priority directions of informatization of society, however, it should not be assumed that the use of informatization tools is justified in all spheres of educational activity. The article describes the advantages and disadvantages of using information and communication technologies in the educational process.

Key words: Information and communication technologies, educational process, advantages, disadvantages.

Постановка проблеми та її актуальність. Оскільки у процесі інформатизації основним продуктом споживання є інформація та знання, то технології, що спрямовані на обробку, передачу та перетворення інформації називаються інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ).

На сьогодні, особлива роль інформатизації суспільства належить системі освіти, оскільки освітній процес є як споживач інформації, а також як творець нових інформаційних технологій. Вміння працювати з інформацією постає одним із пріоритетів сучасної людини, а система освіти повинна забезпечувати формування в здобувачів здатність до критичного мислення.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблеми впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у професійну підготовку фахівців висвітлені у працях таких вчених, як В. Биков, В. Вишнівський, І. Ставицька, Н. Фоміних О. Спірін, та ін.

Незважаючи на посилену увагу науковців до проблеми використання інформаційно-комунікаційних технологій в професійній підготовці фахівців, залишається низка важливих для теорії й практики професійної освіти питань.

Таким чином, **метою статті** є обґрунтування вибору актуальних інформаційно-комунікаційних технологій в електронному навчанні фахівців та аналіз стану впровадження ІКТ у процес професійної підготовки здобувачів вищої освіти у навчальних закладах України.

Виклад основного матеріалу. Освіченість, гнучкість мислення, вміння орієнтуватися у величезному потоці інформації будуть визначальними цінностями людини протягом усього її життя. Слід зауважити, що стрімкий розвиток технологій у всіх галузях науки, культури, виробництва передбачає використання творчого потенціалу освічених людей: як у сфері управління та і для обслуговування технологій. Тому, інформатизація освіти розглядається як одна з пріоритетних напрямів інформатизації суспільства.

Під інформатизацією освіти розуміють процес забезпечення сфери освіти методологією, технологією, практикою розробки, оптимального використання сучасних ІК-технологій, орієнтованих на реалізацію психолого-педагогічних цілей навчання, виховання та практичної діяльності.

Не слід вважати, що використання засобів інформатизації виправдане у всіх сферах освітньої діяльності. У багатьох випадках це справді так, разом з тим інформатизація освіти має і негативні аспекти. Позитивні та негативні фактори інформатизації освіти необхідно знати та враховувати у практичній роботі кожному працівнику освіти [1].

Використання засобів ІКТ у системі підготовки студентів призводить до збагачення педагогічної та організаційної діяльності закладу вищої освіти наступними значущими можливостями [2]:

- вдосконалення методів та технологій відбору і формування змісту освітнього процесу;
- запровадження та розвиток нових навчальних дисциплін та напрямів, пов'язаних з інформаційними технологіями;
- внесення змін до навчання більшості традиційних дисциплін, які безпосередньо не пов'язані з ІКТ;
- покращення ефективності навчання за рахунок підвищення індивідуалізації та диференціації;
- організації нових форм навчання в освітньому процесі та зміни змісту і характеру взаємодії педагога та учня;
- вдосконалення механізмів управління системою освіти.

Але використання засобів ІКТ всіх форм навчання студентів може призвести і до ряду негативних моментів:

- індивідуалізація навчання призводить до мінімізації «живого» спілкування учасників навчального процесу, пропонуючи їм спілкування у вигляді «діалогу з комп'ютером». Студент не отримує достатньої практики діалогічного спілкування, формування та формулювання думки професійною лексикою;
- наявна недостатність соціальних контактів, зменшується практика соціальної взаємодії та спілкування, що призводить до більш значних проявів індивідуалізму;

– затруднений перехід від знакової системи (як форми представлення знань на сторінках підручника) до системи практичних дій. Це класична проблема застосування знань на практиці (мовою психології – проблема переходу від думки до дії). І, як наслідок, засоби ІКТ можуть сприяти формуванню шаблонного мислення, формального та безініціативного ставлення до практичної діяльності;

– часто педагоги та студенти нездатні скористатися свободою в пошуку та використанню інформації яка надається сучасними телекомунікаційними засобами. Лінійна структура отримання інформації «спокушає» слідувати за запропонованими посиланнями, що відволікає від творчого вирішення поставлених завдань;

– можуть також відволікати увагу величезні обсяги інформації в довідниках, енциклопедіях, Інтернет-порталах;

– за одночасної демонстрації різних типів інформації можливе відволікання від одних, щоб стежити за іншими, що часто призводить до ймовірності пропуску важливої інформації;

– проявляється проблема Інтернет-списування, яка полягає в запозиченні готових проєктів, рефератів, доповідей, розв'язків завдань тощо, що, у свою чергу, не призводить до підвищення ефективності освітнього процесу;

– надмірне та невиправдане використання засобів інформатизації негативно впливає на здоров'я учасників освітнього процесу.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Враховуючи інтенсивний розвиток цифрових і телекомунікаційних технологій та їх значний вплив на суспільство, існує потреба вдосконалення можливостей використання ІКТ при викладанні усіх навчальних дисциплін. Новітні розробки програмного забезпечення у галузі цифрових технологій змінюють спосіб їх застосування при вивченні різних дисциплін у процесі навчання.

Список використаних джерел

1. Інформаційні технології в освіті. URL: https://allreferat.com.ua/uk/pedagogika_metoduka_vukladanny/kontrolnaya/5888
2. Цідило, І. М., Замора, Я. П. (2021). Застосування інтерактивних методів навчання у закладах професійної освіти. In *Using the latest technologies. Abstracts of III-rd International Scientific and Practical Conference*. (p. 77–79). 26-27 february, 2021, Groningen, Netherlands.